

Vypnúť print verziu

Otec autistu Jozef Šóth: Štát tvrdí, že sa o nich postará, ale to nie je pravda

13.04.2016 | Jozef Tvardzik | © 2016 News and Media Holding

V roku 2010 spolu s inými rodičmi spoluzaložil Jozef Šóth komunitné centrum Drahuškovo v Krajnom na Myjave. Za dedinou na štvorhektárovom pozemku prerobili bývalú ruinu starej školy na neverejné zariadenie, v ktorom sa starajú o dospelých autistov. Každým rokom Drahuškovo prežíva, pretože štát podľa J. Šótha tieto problémy nezaujímajú.

ZDIELAŤ

3

V minulom roku sa objavili prvé analýzy výskytu počtu porúch autistického spektra (PAS) na [Slovensku](#) a údaje sú alarmujúce. Na Slovensku by malo byť podľa prepočtov na počet obyvateľov spolu vyše 34-tisíc takýchto osôb.

Krajina trpí akútnym nedostatkom voľných miest pre dospelých jedincov, ktorých nie je možné bez špeciálnej starostlivosti zaradiť do bežného života.

Verejnosť pozná cez hollywoodske filmy geniálnych autistov, akým bol napríklad Raymond Babbitt z Rain Mana, ale ide len o mizivé percento. Väčšina z nich sú neprispôsobiví autisti, ktorí svet okolo seba nechápu, vlastné rodiny doslova rozvracajú a tlačia do sociálnej priepasti.

Tagy
autizmus,
Drahuškovo, Jozef
Šóth

Neprehliadnite

Matka dieťaťa s autizmom: Vážte si svoje zdravé deti
Môj syn nie je Rain Man, tvrdí jeho matka Nina Sklenárová

Kým sú autisti ešte deťmi, riešenia sa nájdu napríklad cez špeciálne školy, ale čo s dospelými? Jedna z možností, kde nájdu oni a ich rodiny pomoc, je Komunitné centrum Drahuškovo. Toto zariadenie vzniklo s pomocou sponzorov a zrejme s poriadnou dávkou šťastia pred piatimi rokmi.

Jozef Šóth (1961) je jedným zo spoluzakladateľov a dnes riaditeľom Drahuškova. V Bratislave pôsobí ako neurológ v Nemocnici sv. Michala, zároveň je otcom autistu.

Komunitné centrum Drahuškovo ste spoluzakladali pred piatimi rokmi. Ste otec 27-ročného Andreja, ktorý trpí ťažkým autizmom. Centrum sa od svojho vzniku špecializuje práve na prípady, ako je on. Vy týchto autistov nazývate pojmom terminátor. Viete mi to popísať?

(Pozn. red.: J. Šóth nič nepovie. Na svojom počítači mi prehrá video. Pred viacerými rokmi natočil vlastného syna. Na videu neznesiteľne vrieska, demoluje veci okolo seba a chaoticky sa pohybuje.)

Vypnúť print verziu

Terminátor ako náš syn je deštruktívny typ človeka, ktorý všetko ničí. Ale je nesmierne dôležité si uvedomiť, že tieto negatívne psychické prejavy sú prejavom jeho vlastného zúfalstva, nešťastia a bezradnosti z nepochopenia pre nás ostatných bežných vecí. K diagnostike autizmu sme sa dostali, keď mal tri roky, neprospeval a zvýrazňovali sa postupne poruchy správania. Vtedy neexistovalo na Slovensku žiadne špecializované zariadenie a ani žiadna organizácia na pomoc autistom.

Poznáte zrejme film Rain Man, ktorý definuje akéhosi funkčného autistu, ktorý je geniálny a vie napríklad počítať. Nuž vedel naspamäť spočítať špáradlá spadnuté z krabičky na zem. To bola dobrá informácia, bolo ich 246. No, ale na čo mu to je v bežnom svete? Nevedel ani samostatne prejsť cez priechod pre chodcov.

Andrej sa naučil v centre pracovať a pomáha na farme Zdroj: Drahuskovo.sk

Čo sa v ňom deje?

Je zúfalo nešťastný, nerozumie svetu okolo seba, niečo ho vnútorne trápi. Toto nie sú somatické bolesti, ale zúfalstvo z neschopnosti, z nechápania. Mnohí ľudia vravia, že autisti sú tí agresívni, ale to nie je agresivita. Samozrejme voči vám dokáže mať i prejav agresie, dokáže v zúfalstve výnimočne i ublížiť a sám si ublížovať, ale všetko je z bezradnosti a nešťastia, pretože nerozumie a nechápe súvislosti. Takéto vrieskanie bolo u nás doma 24 hodín. Boli sme v byte, susedia nám búchali na dvere, nemohli spať. Celé noci trieskania hlavou do múru a niekedy ste celú noc nezavreli oči. Tieto dvere na videu sú rozbité hlavou a múry na byte boli taktiež v zúfalstve obúchané hlavou.

Toto nie je jediný príbeh. Ako ste to zvládli s manželkou? Existujú prípady, keď autizmus rodiny zničí. Doslova.

Andrej nie je jediný a toto je realita. Nie tá filmová. Pozrite sa na neho. Tie modriny sú spôsobené ním samým, lebo sa sám udiera. Čo môžu v takomto prípade robiť rodičia, ktorí chodia do práce? Nič. Často to býva tak, že s ním ostáva matka a len otec živí celú rodinu. Sú prípady, keď to ani samotná matka nedokáže zvládnuť. Otec to psychicky nezvládne a často rodinu opúšťa. My sme to zvládnuť museli. Celý život je treba hľadať riešenia. Je treba chodiť do práce, aby ste zabezpečili rodinu, variť a okrem toho sa starať o ďalšie deti. Jednoducho sa opotrebuje. Sú časté prípady, keď z neustáleho stresu matka ochorie a otec je zúfalý.

Vypnúť print verziu

Takto vyzerá Komunitné centrum Drahuškovo za dedinou, kde už začínajú lazy Zdroj: Drahuskovo.sk

Koľko máte v Drahuškove nevybavených žiadostí?

Museli sme odmietnuť 60 žiadostí. Hlavné ale je, že sa štát chváli, že sa o nich postará. To nie je pravda. Kým sú ešte deti, tak ich je možné umiestniť do špeciálnych autistických tried, ale zasa sa dostaneme do bodu, keď skončia deviatu či desiatu triedu, biologický vek nepustí, prebehnú hormonálne zmeny a škola už nemá možnosti na to, aby im ďalej zabezpečovala vzdelávanie - hrnčiarske dielne, zvieratká a špecializované prostredie. Samozrejme, môže v rámci možnosti, ale ani zďaleka nejde o také podmienky, ktoré by zodpovedali 106-kilovému autistovi, akým bol vtedy aj náš Andrej.

Ako je možné, že Andrej vysadil lieky?

Niekedy bral denne veľa liekov, ale odkedy je v Drahuškove, boli postupne vysadené a neberie ich. Žiaden z nich liečbu nepotrebuje, lebo je nahradená množstvom aktivít a činností v štrukturovanom prostredí. Nehovorím, že je to vždy harmonické, ale snažíme sa autistom pomôcť inak, aby zmysluplne žili. Toľko personálu tam nepracuje preto, aby ich zviazali, ale aby im pomáhali. Neväzníme ich a nedopujeme liekmi. Máme aj oddychovú (bezpodnetovú) miestnosť, kde si môžu oddýchnuť. Andrej tam chodí často a hlavne dobrovoľne. Lahne si tam a odpočíva. Miestnosť je zvukovo izolovaná a na stenách je molitan. Takže umožňuje naozaj oddych, relax a bezpečné upokojenie. Nikdy to nie je trest.

Andrejovi gratulujú k meninám Zdroj: Drahuskovo.sk

Vždy som si predstavoval liečenie autistov ako v amerických béčkových trilleroch. Pod vplyvom liekov a s obmedzeným pohybom. U vás to ale neplatí. Po práci v hrnčiarskej dielni nasleduje prechádzka a kŕmenie zvierat, obed, rozprávanie sa. Denný plán majú navrhnutý do detailov. Koľko máte zamestnancov?

Áno, naša zásada je, že našich klientov neopatrujeme, ale s nimi žijeme. Klienti u nás majú [prácu](#), chránené dielne – hrnčiarsku, stolársku, kuchynskú dielňu, práčovňu, je tam práca v poľnohospodárstve,

práca so zvieratkami. Ide skutočne o to, aby si dokázali po sebe upratať, navariť a starať sa o to, čo im patrí. I keď trvalý dohľad je nevyhnutný. Riešením nie je, že ich zavrieme a oni sa budú v kúte knísať, dáme im lieky a personál okolo nich bude chodiť a kŕmiť ich, ide naozaj o zmysluplný život. Drahuškovo má kapacitu desať klientov, ale celú prevádzku je potrebné ekonomicky zabezpečiť.

Vypnúť print verziu

Najväčšie náklady sú personálne. Máme dvanásť zamestnancov plus sme zamestnali ako asistentov desiatich mladých dospelých z detských domovov, ktorých zručnosti a schopnosti sú samozrejme nižšie ako u ostatných zamestnancov, ale pomáhajú nám - tak ako práve Drahuškovo pomáha spätne im samotným. V spektre našich zamestnancov sú vedúci prevádzky, vedúci terapeut, terapeuti, päť asistentov, ktorí sú v trojzmennej prevádzke, dve kuchárky, logistik a podobne. Takéto personálne spektrum je ale nevyhnutné na to, aby bolo možné pri tak závažných zdravotných postihnutiach, aké majú naši klienti s PAS, zabezpečiť im plnohodnotný a kvalitný život.

Aj zamestnanci sú len ľudia. Ako vnútorne zvládajú v centre ťažké prípady autistov ?

Ide niekedy aj o ľudí, ktorí nám priniesli skúsenosti zo zahraničia a máte pravdu, pretože aj oni sa nám opotrebovali, preto sa nám personál obmieňa neustále. Kolegyňa musela po dvoch rokoch odísť, pretože sa to nedalo psychicky zvládnuť. Je to prirodzené, potrebujete zmenu, aby ste to prežili. Drahuškovo bolo budované na know-how zo zahraničia, veľa skúseností a rád priniesli zamestnanci, ktorí v podobných centrách pracovali napríklad v Británii, ale najviac sme do centra priniesli my – rodičia. Najlepšie vieme, čo naše deti potrebujú. Oni nechcú byť uväznené, obmedzované v pohybe ani byť dopované liekmi. My vieme, že tieto deti nie sú agresívne, ale sú zmenené vo svojich prejavoch a potrebujú iné špecifiká. Potrebujú množstvo práce, aktivít, potrebujú, aby sme nerobili za nich, ale spolu s nimi.

Tancovanie Zdroj: Drahuskovo.sk

Nemali ste problém na Myjave zohnať odborníkov?

Zákon presne definuje, kto môže byť špecializovaným asistentom, ale ten zákon by sa mal na to „pozrieť inak“. Áno, potrebujeme špeciálnu pedagogičku, ktorá sa vyzná v autizme, ale cenné sú predovšetkým mamy, ktoré majú empatiu a cit. Jedna z našich najlepších terapeutiek je napríklad profesiou pôvodne krajčírka, ale je to skúsená žena, ktorá má empatiu a niečo za sebou. Zamestnali sme mladých dospelých z detských domovov, ktorí horko-ťažko skončili profesiou kuchár, ale naučili sme ich pracovať so svojimi rovesníkmi - kamarátmi.

Keď prišli raz do nášho centra úradníci zo samosprávneho kraja a pýtali sa na licencie zamestnancov, tak som im povedal, že zákon síce nemôžem meniť, ale je zlý, pretože by mal umožňovať pracovať s takými ľuďmi práve matkám, ktoré majú takto postihnuté deti a dať práve im a otcom certifikát, ktorí to u svojich detí zažili.

Samozrejme, neskôr sme i sami získali akreditáciu ministerstva práce a sociálnych vecí, že môžeme robiť akreditované kurzy na post sociálny asistent, a tak vzdelávame všetkých našich zamestnancov. Teraz si vieme vyškoliť vlastných a dávame im akreditáciu, ale ako vravím, myslím, že toto by nemalo byť byrokratickou podmienkou.

Tvrдили ste, že aj terapeuti sa obmieňajú a opotrebojú. Prečo bežní ľudia chcú pracovať v takomto centre s ťažkými prípadmi a osudmi ľudí? Sú dobre zaplatení?

Sme akási komunita, ktorú to stmeluje a pomáhame si navzájom. Máme našu prácu radi. Samozrejme, existuje aj štandardné finančné ohodnotenie, ale na platy si centrum musí zarobiť. Musí tam byť mzda, ktorá je relatívne trhovú.

Vypnúť print verziu

Naši zamestnanci nemajú žiadne špeciálne vysoké mzdy, ale ak by neboli trhové, nepracovali by u nás. Zamestnancami sú aj odchovanci detských domovov. Pre mňa je dnešná legislatíva trauma, pretože aj im musím zo zákona trvale zvyšovať minimálnu mzdu. Už teraz majú asi o 100 eur viac ako v čase, keď k nám prišli, ale my musíme zohnať tie peniaze.

„Domovák“ máme aktuálne osem až desať, ale u nich je veľká fluktuácia, pretože často sa dajú nalákať za „lepšími podmienkami“ a potom sú sklamaní. Jeden z nich šiel pracovať do fabriky, pomíňal peniaze a stal sa bezdomovcom. Neskôr sme ho vzali späť. Sú ale aj pozitívne prípady, keď si jeden chalan urobil zväračský kurz a postavil sa na vlastné nohy. Pritom do detského domova prišiel z rozvrátenej rodiny a sám mal problémy, ale bol šikovný, a tak dostal príležitosť sa osamostatniť.

Zbieranie vajčiek na rannú praženicu Zdroj: Drahuskovo.sk

V jednom odbornom článku ste napísali, že cestou ako pomôcť autistom pochopiť náš svet je vizualizácia času a priestoru. Čo ste tým mysleli?

Všetko je naplánované vopred a opakuje sa im program, aby ich nič neprekvapilo a nezažili nič neočakávané. Títo ľudia potrebujú absolútnu istotu a bezpečnosť, aby neboli zúfalí a vedeli, že im nikto neublíži. Keď si berieme Andrejka domov na dovolenku, ubezpečujem ho, že sa do Drahuškova opäť vráti.

Mnohí z nich, keď do Drahuškova prišli, boli skutoční terminátori, ktorí do všetkého búchali a trieskali, že všetko lietalo. Bolo to preto, lebo nemali ešte istotu a pokoj. Pomáha, ak majú všetko vizualizované a štrukturalizované, aby tomu dokázali porozumieť. Nemôžete im povedať, že pôjdeme na prechádzku o chvíľu. Pre niektorých našich kamarátov chvíľa neexistuje, lebo nechápu jej dĺžku. Preto majú program naplánovaný cez kartičky a vidia, čo bude presne nasledovať. V Drahuškove už často ani kartičky netreba, pretože sú vo vyššom leveli. Majú program na celý rok dopredu, ktorý urobila manželka – každý rok od 1. januára až do Silvestra. Potom sa deň preškrtnie, aby vedeli, že skončil a môžeme sa o ňom porozprávať. Takáto štruktúra dňa sa spoločne pri kalendári preberá každý deň.

Trávi Andrej čas aj s vami doma?

On si tak zvykol, že počas roka má štyri fixné termíny, ktorých sa drží. Ide o akési dovolenky – samozrejme pre neho a nie pre nás. Sú to veľkonočné sviatky, letná dovolenka, ktorá trvá najmenej tri týždne, jeho narodeniny a Vianoce. Je to jeho špecifikum, pretože máme aj klientov, ktorí majú radi pravidelnosť a napríklad domov chodia raz za mesiac na pár dní. Všeobecne však platí, že vizualizácia času je pre nich kľúčová.

Prinášali si deti do centra aj traumy z detstva, pretože ich rodičia to nezvládali?

Sú tam deti – teda naši kamaráti, ktorí potrebujú istotu, pretože si prežili svoje. Nie preto, že by ich niekto trýznil, ale jednoducho niektoré veci neboli optimálne, čo poznám aj ja sám z vlastnej skúsenosti. A ako sme sa bavili – rodina nemôže byť schopná sama zabezpečiť to, čo títo ľudia potrebujú a čo môže zabezpečiť práve také zariadenie ako je Drahuskovo.

Ako reaguje také dieťa na nepochopenie situácie a nepredvídateľné zmeny?

Veľmi zle a veľmi ťažko. Bezradnosť a zúfalstvo sa často prejavuje autoagresivitou. Mohol by som vám ukázať fotografie, ako to vyzerá, keď si v zúfalstve dieťa búcha hlavu. Robil som CT hlavy vlastnému synovi. Takú hrubú lebku som ešte nikdy u nikoho nevidel, ako má toto dieťa – môj vlastný syn. Vo svojej bezradnosti dokázal rozbiť hlavou sadrokartónové múry alebo dvere. To sú naozaj extrémne prejavy zúfalstva a my si musíme hlavne uvedomiť, ako ten človek trpí. Musíme nejakým spôsobom vytvoriť podmienky tak, aby bol spokojný a šťastný.

Vypnúť print verziu

Ako sa dá reagovať na také správanie z pohľadu rodiča?

Andrej bol schopný hodiť konferenčný stolík cez celú miestnosť a tresnúť do skrinky s krištálom. Vtedy pochopíte, že všetko je nezmyselné. Rady sa ľahko dávajú, ale je to individuálne. Samotný rodič je vo svojom trápení osamotený a nakoniec aj on sám zúfalý. Práve preto sme sa bavili o tom, ako treba pomôcť – a vieme, že pri starostlivosti o celú rodinu a existenciu veľa možností nemá. A práve preto je tu náš sociálny systém, ktorý musí takýmto ťažko zdravotne odkázaným ľuďom reálne pomôcť. Teda vytvorením dostatočného počtu zariadení, možno podobných Drahuškovo.

Ak sa takéto dieťa nedostane do ústavu, riešia to rodičia vlastnými silami s pomocou liekov. Sú mimochodom drahé?

Ich cena je zanedbateľná a hlavne to nie je riešenie. Riešením je vybudovanie ďalších zariadení ako je napríklad Drahuškovo, aby títo ľudia lieky nemuseli brať a rodiny sa psychicky nezrútili. Štát sa oháňa tým, že nemá peniaze, ale koľko stojí spoločnosť to, že rodičia autistu nie sú produktívni. To, že nakoniec z toho stresu ochorejú a sami spadnú do sociálnej siete, keď sa zadlžia a nepracujú, keď pre nutnú starostlivosť o svoje choré dieťa nemôžu pracovať. Zaujímá vôbec niekoho koľko nás stoja práve ich rodičia, ktorí sú bezradní, zúfalí a končia na invalidnom dôchodku?

Súčasťou Drahuškova sú aj tieto kone Zdroj: Drahuskovo.sk

Vlani ste vydali analýzu, v ktorej ste sa snažili zistiť, koľko voľných miest ponúkajú jednotlivé samosprávne kraje na umiestnenie dospelaj osoby s postihnutím v oblasti poruchy autistického spektra. K čomu ste dospeli?

Na Slovensku je „nula voľných miest“ v sociálnych zariadeniach zodpovedajúcich špecifickým potrebám autistov a je to vážny problém pre rodiny, ktoré takto ťažko postihnutých nezvládajú.

Štát síce tvrdí, že sa vie perfektne postarať o osoby s autizmom, ale v skutočnosti to nevie, pretože delimitoval štátnu správu na samosprávne kraje. Štát teda celú zodpovednosť preniesol na VÚC a ministerstvo práce nemá ani nástroje na to, aby stav zmenilo. Bude nás certifikovať, akreditovať pri založení nového centra, ale keď prosíte, že aj na prevádzku sú potrebné peniaze, tak vám ich nedá. Ministerstvo sa automaticky odvoláva na zákon o sociálnych službách 448/2008, ktorý nerieši financovanie a ním nás odbije a povie: Ak chcete peniaze, choďte za županom. A to je potom ten najväčší problém. Pretože príspevok na sociálnu odkázanosť ťažko zdravotne postihnutého je obligátna zložka, ktorú dostane každý takýto občan, ale príspevok na prevádzku v takomto zariadení je „fakultatívna zložka“, ktorej výšku nikto negarantuje a je závislá len od toho, koľko zostane v rozpočte samosprávnych krajov na tento účel.

Boli ste za županmi, aká bola ich argumentácia?

Obišli sme všetkých kompetentných z krajov odkiaľ máme klientov a odpoveď bola väčšinou taká, že

nemajú peniaze ani na vlastné sociálne zariadenia a nie na to, aby dali peniaze neverejnemu poskytovateľovi, teda nášmu centru Drahuškovo.

Vypnúť print verziu

Z čoho teda centrum financujete? Asi nejde len o príspevky klientov s autizmom.

Zo zákona musí každý občan dostať okolo 310 eur na sociálnu odkázanosť, čo je veľmi malá suma a zanedbateľná v porovnaní s nákladmi na prevádzku špecializovaného zariadenia pre osoby s autizmom. Túto sumu občan použije na platbu za zariadenie, v ktorom žije. Okrem toho existuje aj príspevok na prevádzku jednotlivých zariadení od samosprávnych krajov, ale jeho výšku nestanovuje zákon, preto nie je garantovaný – podľa toho, ako kraj hospodári, toľko prideli jednotlivým zariadeniam podľa svojich ekonomických možností cez všeobecné záväzné nariadenie.

Uveďte príklad: Drahuškovo sa nachádza v Trenčianskom samosprávnom kraji a je neverejným poskytovateľom sociálnej starostlivosti. Čo sa stane, ak sa do Drahuškova dostane človek s autizmom z Bratislavského kraja?

Ak má trvalé bydlisko v Bratislavskom samosprávnom kraji, tak dostaneme za tohto klienta od kraja určitú sumu na prevádzku. Ak by bol z Trenčianskeho kraja, tak sme dostávali len polovicu tejto sumy a napríklad z Nitrianskeho sme spočiatku nedostávali nič.

To ale znamená, že by ste sa mali správať ako biznismeni a uprednostníť autistov z Bratislavy.

Samozrejme by to tak malo byť, aj keď to dopustiť nesmieme. V každom prípade je to diskriminácia. Len preto, že niekto býva tam a niekto inde, dostáva inú sumu.

Suma, ktorú je štát ochotný delegovaním cez samosprávne kraje platiť za svojich občanov, predstavuje u nás približne 30 percent všetkých nákladov na ich potreby. Preto by bolo spravodlivé, ak by sa zabezpečila garancia minimálneho príspevku na prevádzku zariadenia bez ohľadu na to, či ide o verejného alebo neverejného prevádzkovateľa služieb. Aby sme prežili, pomáhajú nám sponzori, peniaze získavame aj podporou dobrovoľných aktivít, z dvoch percent daní, z príspevku refundácie za chránené dielne a podobne. Je to multizdrojové financovanie.

Z ministerstva práce bola poskytnutá informácia, že je dostatok miest na umiestnenie dospelých autistov v jemu zodpovedajúcich podmienkach, čo tvrdíte v analýze. Úrady vlní hovorili dokonca o dvoch stovkách miest. Ako je to možné?

Spravili sme v spolupráci s kolegami z Autistického centra Andreas naozaj podrobné zisťovania u všetkých samosprávnych krajov na Slovensku. Od každého kraja sme dostali veľa informácií s rôznymi súpismi a každý sa na to pozrel trochu inak. Na základe týchto informácií vieme, že existujú na Slovensku občianske združenia a kluby rodičov, ktoré boli založené na to, aby sa mamičky porozprávali o svojom nešťastí a komunikovali ako svojpomocne svojim deťom pomôcť. Toto ale nie je koncepčné riešenie.

Riešením je, že ak sa rodič už nevláda starať o svoje dieťa alebo zomrie, tak sa o autistu štát postará. Ten síce platí takému človeku príspevok na sociálnu odkázanosť, ako sme spomínali, ale čo z toho, keď v dôsledku nedostatku peňazí nie je dostatok adekvátnych zariadení a aj tých pár čo existujú, sú podfinancované. Pretože príspevky na prevádzku takýchto zariadení sú absolútne nedostatočné a predovšetkým potrebná výška sumy na prevádzku nie je legislatívne garantovaná.

Výskyt autizmu sa na Slovensku za posledných 15 rokov trvalo zvyšoval. Vieme odhadom povedať, koľko autistov tu žije?

V Českej republike bola zverejnená oficiálna štatistika výskytu osôb s poruchou autistického spektra (PAS). Pri prepočte na počet obyvateľov v SR, nakoľko môžeme vychádzať v podstate z identického kultúrno-sociálneho a etnického prostredia, sme dospeli k skutočným počtom výskytu osôb s PAS na Slovensku. To zistenie je priam šokujúce - ide približne o 34-tisíc ľudí. Dá sa predpokladať, že približne polovica tohto počtu sú osoby s ťažkým postihom autizmu, ktoré sú plne odkázané na pomoc a asistenciu inej osoby. Toto číslo je reálne, pretože žiadosti aj v našom zariadení pribúda neustále, ale kapacity sú naplnené.

Boli záujemcovia, ktorí k vám prišli po know-how a mali záujem niečo podobné postaviť?

Samozrejme. Chodievalo k nám množstvo ľudí, ktorí mali skvelé myšlienky na zriadenie podobného centra, ale nikomu sa to zatiaľ nepodarilo. Snov a plánov som videl neskutočne veľa, ale nikto to nemohol dotiahnuť dokonca. Lebo nie sú možnosti a podmienky a niet podpory zo strany štátu v riešení tejto veci.

Radi im dáme všetky vedomosti, know-how, kontakty a pomôžeme. Naša intenzívna a dlhoročná spolupráca s Univerzitou Oslo a Nórskou autistickou spoločnosťou ukazuje, že máme v podobe

Drahuškova model, ktorý je vo svojej podstate veľmi dobrým vzorom pre budovanie ďalších takýchto zariadení na Slovensku. Tak neobjavujme už objavené a pomôžme tým nešťastným ľuďom s autizmom.

Vypnúť print verziu

Otázne je ale či sa podobná situácia bude ešte opakovať, pretože sme budovanie Drahuškova financovali cez nórske fondy, pri rozbehu nám pomohlo množstvo dobrých ľudí a v zásade nám pomohlo asi šťastné postavenie hviezd. Kľúčovou otázkou je ale financovanie, na čom to zlyháva, pretože záujemcovia o výstavbu podobného centra si povedia: Veď sa to nedá. Bez reálnej podpory štátu je také zariadenie v podstate neufinancovateľné.